

Kraków odważnie wprowadza zasady zrównoważonej turystyki

2021-12-09

„Mam szczęście mieszkać tam, dokąd inni mogą przyjechać tylko na chwilę” - to motto „Polityki zrównoważonej turystyki Krakowa na lata 2021-2028”, dokumentu uchwalonego przez Radę Miasta Krakowa. Służy on wypracowaniu optymalnego modelu zarządzania turystyką w Krakowie po zapaści spowodowanej COVID-19.

W trudnym dla branży 2021 roku Kraków odważnie wprowadza w życie idee zrównoważonej turystyki, zmierzające do osiągnięcia efektywnego współzarządzania miastem i odbudowy turystyki w duchu harmonijnego współistnienia i godzenia interesów mieszkańców, przedsiębiorców i odwiedzających, jednocześnie pomagające umocnić markę Krakowa jako miasta historycznego, które należycie dba o swoje unikatowe dziedzictwo. Najważniejsze jest znalezienie kompromisu między poczuciem komfortu i odpowiednią jakością życia mieszkańców, oczekiwaniami przedsiębiorców z szeroko pojętej branży turystycznej oraz potrzebami odwiedzających. Zrównoważona turystyka to właśnie współodpowiedzialność.

„Polityka zrównoważonej turystyki Krakowa na lata 2021-2028” jasno określa, że cele prowadzonej przez miasto polityki turystycznej mają charakter zarówno ekonomiczny, jak i społeczny. Należy więc stworzyć warunki do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorców turystycznych, ale też dbać o komfort mieszkańców. Miasto ma więc odegrać rolę wspierającą, promującą, ale też koncyliacyjną i regulującą. Przedsiębiorcy natomiast – inicjatorzy przedsięwzięć rozwijających gospodarkę turystyczną miasta. Priorytetem na najbliższe lata będzie odbudowa ruchu turystycznego, który przeżył załamanie w wyniku pandemii COVID-19. Trzeba jednak zadbać, aby podejmowane działania odbywały się w dialogu i partnerstwie i wszyscy uczestnicy rynku turystycznego mieli świadomość, że Kraków, ze swoim *genius loci*, to przestrzeń współdzielona i ważne jest w niej zachowanie równowagi i harmonii pomiędzy potrzebami mieszkańców – przedsiębiorców – turystów.

W 2019 r. Kraków odwiedziło ponad 14 mln gości. Wtedy pojęcie hipertrofii turystycznej, zwanej też z angielskiego *overtourismem* lub po prostu przerostem ruchu turystycznego, odmieniano przez wszystkie przypadki. Mawiano też, że Kraków stał się ofiarą własnego sukcesu, bo rosnącej liczbie odwiedzających oraz wpływom z turystyki, które sięgały 7,5 mld zł, towarzyszyło pojawianie się również zjawisk negatywnych. Dlatego właśnie w 2019 r. powstała koncepcja i zarys dokumentu „Polityka zrównoważonej turystyki Krakowa na lata 2021-2028”.

Rok 2020 przyniósł załamanie rynku turystycznego. Liczba odwiedzających Kraków spadła do niecałych 9,5 mln osób, a dochody wyniosły 4,5 mld zł. Początek roku 2021, ze względu na trudną sytuację epidemiczną oraz liczne ograniczenia nakładane na restauratorów, hotelarzy i innych przedsiębiorców z branży turystycznej, był równie trudny. W tym czasie prowadzono dalsze prace nad „Polityką zrównoważonej turystyki...”, przeprowadzono konsultacje społeczne, a w marcu 2021 r. Rada Miasta Krakowa oficjalnie nową „Politykę...” uchwaliła. Decyzji tej towarzyszyło przekonanie, że w tak wyjątkowym momencie nie można zrezygnować z idei zrównoważonej turystyki, która dla Krakowa będzie rozwiązaniem optymalnym i procentującym w przyszłości. Warto bowiem podkreślić, że z miejską turystyką zrównoważoną mamy do czynienia wtedy, gdy ruch turystyczny, przynosząc korzyści miastu i społeczności lokalnej, nie szkodzi jego dziedzictwu kulturowemu ani środowisku przyrodniczemu.

- W realizacji „Polityki zrównoważonej turystyki Krakowa na lata 2021-2028” istotną będzie współpraca różnych grup interesariuszy, w tym przedsiębiorców. Ważną jest też rola mieszkańców, którzy z jednej strony są beneficjentami gospodarki turystycznej, a z drugiej odczuwają negatywne skutki przyjazdowego ruchu turystycznego w przypadku jego przerostu. Istotny jest tu zatem aspekt społecznej odpowiedzialności, a co za tym idzie – uzyskanie kompromisu pomiędzy zainteresowanymi stronami” – mówi prezydent Krakowa Jacek Majchrowski. – Jestem też przekonany, że moment, w którym wdramy ten dokument, jest bardzo dobry, bo pozwala przygotować miasto na przyszłe wyzwania. Chociaż lata 2020–2021 są dla Krakowa trudne, turyści powrócą i będą bardzo spragnieni zwiedzania. Dobrze, że mamy wypracowane rozwiązania, które w przyszłości przełożą się również na większy komfort i bezpieczeństwo turystów – dodaje prezydent.

Podobne podejście do kwestii zrównoważonej turystyki stosują inne miasta historyczne, w tym te, z którymi Kraków współpracuje w ramach międzynarodowego Programu URBACT III i sieci miast partnerskich Tourism-friendly Cities.

- Ze względu na pandemię Dubrownik, jak wszystkie turystyczne miasta na świecie, musiał się zmierzyć z sytuacją, w której wyzwania związane z nadmiarem turystów zmieniły się w te związane z ich brakiem. Jest to jak dotąd największe wyzwanie dla miast partnerskich Tourism-friendly Cities. Jednak w Dubrowniku dostrzegamy w tej sytuacji szansę na nowy początek. Wierzymy, że z pandemii wyjdziemy szybko, mądrzejsi na przyszłość. Tym razem z nowymi zasadami i jeszcze większym naciskiem na zrównoważoną turystykę, która teraz wyraźniej niż kiedyś staje się celem naszego przyszłego rozwoju – uważa Mato Frankovic, burmistrz Dubrownika.

- To inspirujące, jak Kraków myśli o swojej przyszłej polityce turystycznej, dążąc do modelu turystyki zrównoważonej. Od 2019 r. działania Krakowa w europejskiej sieci Tourism-friendly Cities URBACT pokazywały, że Kraków kładzie nacisk na zrównoważenie jakości życia mieszkańców, zachęcając do wzmocnienia turystyki kulturowej, przy jednoczesnym staraniu o wypracowanie spójnego planu odbudowy dla całej branży po pandemii COVID-19 – dodaje Anamaria Vrabie, ekspert wiodący Programu URBACT dla sieci Tourism-friendly Cities.

„Polityka zrównoważonej turystyki Krakowa...” nie daje gotowych odpowiedzi na wszystkie problemy, ale tworzy ramy, które pozwalają realizować bardziej szczegółowe rozwiązania „szyte na miarę”. Co ważne, działania te nie mają być wdrażane wyłącznie przez władze miasta, ale oddolnie, poprzez inicjatywę zainteresowanych podmiotów. Istotne jest też, że „Polityka...” zarówno swoim podejściem, jak i ramami czasowymi wpisuje się w nową perspektywę finansową UE, co zapewne pozwoli na zrealizowanie wielu ciekawych projektów przez miasto i jego partnerów.

- Przedstawiony dokument jest nowoczesny i kompleksowy. Uwzględniona w nim diagnoza uchwyciła celnie także istniejące dotychczas problemy, a zaproponowane rekomendacje wskazały naszym zdaniem prawidłowe kierunki ich przewyciężania – uważa Rafał Szlachta, prezes Polskiej Organizacji Turystycznej.

A jakie rekomendacje zaproponowano w dokumencie? Obejmują one dziewięć obszarów, w których potrzebna lub wskazana jest pewnego rodzaju interwencja. W każdym obszarze

zarekomendowano przykładowe działania. A więc np. miasto będzie wspierać marketingowo przedsiębiorców turystycznych w zależności od ich indywidualnych potrzeb służących odbudowie kanałów sprzedaży, w ramach wspólnych projektów. Natomiast zarządzanie gospodarką nocną wymaga odpowiedniego stymulowania zachowań uczestników ruchu turystycznego, zgodnie z inicjatywą „Respect Kraków”, a także zaangażowania przedsiębiorców w duchu społecznej odpowiedzialności biznesu.

- Polityka zrównoważonej turystyki Krakowa jest diagnozą, zbiorem tez i rekomendacji opisujących bardziej warunki, jakie muszą spełnić miasto, przedsiębiorcy i mieszkańcy, aby odbudować turystykę w sposób zrównoważony, niż samą gospodarkę turystyczną i jej wielkość w najbliższych latach – wyjaśnia Bartłomiej Walas, autor koncepcji i opracowania dokumentu.

Nie jest jednak tak, że miasto rezygnuje z tematów, które wynikają z globalizacji i są trudne do rozwiązania, co pokazują liczne przykłady innych europejskich metropolii. W kwestii najmu krótkoterminowego Kraków aktywnie działa na arenie międzynarodowej (współpraca w grupie 20 miast europejskich, m.in. z Amsterdamem, Wiedniem, Dubrownikiem) i postuluje uczestnictwo w procesie legislacyjnym zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym.

Oczywiście, aby w najbliższych latach zrealizowały się ambitne założenia przyjęte w „Polityce zrównoważonej turystyki Krakowa na lata 2021-2028”, potrzebna jest współpraca całego środowiska związanego z branżą turystyczną: przedsiębiorców, samorządów gospodarczych, uczelni, administracji publicznej, a co najważniejsze – mieszkańców. Wspólne działania na rzecz zrównoważonej turystyki Krakowa zostały już zapoczątkowane i wdrożone przez Wydział ds. Turystyki w procesie operacjonalizacji dokumentu.